

## Reservation S – Ändrad åldersgräns för avgiftsfri barn- och ungdomstandvård

Vi socialdemokrater reserverar oss kraftfullt mot beslutet att sänka åldersgränsen för avgiftsfri barn- och ungdomstandvård från 24 till 19 år. Detta beslut, som är en anpassning till den nya nationella tandvårdslagen, är både oansvarigt och kortsiktigt. Det underminerar ungas rätt till en god tandhälsa, ökar de socioekonomiska klyftorna och försvagar Region Gävleborgs ambition att skapa jämlik hälsa för alla.

### Ungas tandhälsa i fara

Att sänka åldersgränsen innebär att unga vuxna mellan 20 och 24 år själva får bära kostnaderna för sin tandvård. Detta sker i en livsfas där många har begränsad ekonomi på grund av studier eller osäkra anställningar. Förslaget riskerar att tvinga dessa unga att avstå från tandvård, vilket leder till att små problem utvecklas till allvarliga och dyra tillstånd.

Tandhälsa är också nära kopplat till den allmänna hälsan. Dålig munhälsa ökar risken för flera sjukdomar, som hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och infektioner. Att försvåra för unga att upprätthålla en god tandhälsa är därför ett hot inte bara mot munhälsan, utan mot hela deras framtida hälsa.

### Ojämlik vård och ökade klyftor

Avgiftsfri tandvård fram till 24 års ålder har varit ett viktigt verktyg för att minska de socioekonomiska klyftorna i vården. För barn och unga vuxna från ekonomiskt utsatta familjer har detta inneburit samma tillgång till tandvård som för mer välbärgade grupper. Att sänka åldersgränsen riskerar att förvärra redan existerande klyftor.

I Region Gävleborg, där det finns tydliga skillnader mellan olika grupper och geografiska områden, är detta särskilt allvarligt. Beslutet strider mot regionens uttalade mål om jämlik hälsa och slår hårdast mot de som redan är mest utsatta.

### Ett kortsiktigt ekonomiskt resonemang

Beslutet motiveras med en minskning av budgetramen med 4 miljoner kronor. Detta är ett kortsiktigt och ekonomiskt oansvarigt resonemang. Dålig tandhälsa leder till ökade vårdkostnader på sikt, både för tandvården och för den allmänna sjukvården. Det är välkänt att tidiga insatser i tandvården är kostnadseffektiva, medan försämrad tandhälsa genererar stora samhällskostnader längre fram.

### Socialdemokraternas alternativ: Stärk barn- och ungdomstandvården

Vi socialdemokrater föreslår istället att Region Gävleborg ska stärka barn- och ungdomstandvården genom att anslå 24 miljoner kronor under 2025 för att behålla den högre åldersgränsen på 24 år. Detta skulle innebära att fler unga får möjlighet att ta del av avgiftsfri tandvård, vilket stärker folkhälsan och motverkar ojämlikhet i vår region.

Tandvård är en grundläggande del av hälsovården, och vi anser att den ska prioriteras, inte försvagas. Att säkerställa att unga vuxna har tillgång till avgiftsfri tandvård är en investering i deras framtid och i regionens långsiktiga välfärd.



Vi anser att beslutet att sänka åldersgränsen för avgiftsfri tandvård är ett allvarligt misstag. Det riskerar att försämra tandhälsan hos unga vuxna, öka de socioekonomiska klyftorna och generera högre kostnader för regionen på sikt.

Socialdemokraterna kräver att Region Gävleborg omprövar beslutet och istället anslår medel för att behålla åldersgränsen på 24 år under 2025.

Bollnäs 2024-12-11

Eva Lindberg, S

Jan Lahenkorva, S

Marie-Louise Dangardt, S

Mona Davik, S